

Bredåkra—Tingsryd Jernväg.

N:o 1. TIDTABELL från och med den September 1896.

Ronneby—Tingsryd.							Tingsryd—Ronneby.							
Kilometer.	Från	Alla dagar.		Biljettpris fr. Ronneby.			Kilometer.	Från	Alla dagar.		Biljettpris fr. Tingsryd.			
		Bl. tåg N:o 15	Bl. tåg N:o 17	Enkel tur. Tur o. retur.					Bl. tåg N:o 16	Bl. tåg N:o 18	Enkel tur. Tur o. retur.			
				I kl. I kl. III kl. I kl. III kl.								I kl. III kl. I kl. III kl.		
	Från Carlskrona » Karlshamn F. o. m. 1 Oktober	8,55 8,30	2,45 3,15											
	Ronneby	Afg. 10,37	5,30					Tingsryd	Afg. 5,30	1,30				
4	Djupadal	» 10,49	5,42	0,30	0,30	0,35	0,35	6 Hensmåla	Ank. 6,5	2,5	0,45	0,30	0,35	0,35
6	Bredåkra	Ank. 10,54	5,47	0,45	0,30	0,35	0,35	11 Konga	» 6,20	2,20	0,80	0,30	1,00	0,65
	Bredåkra	Afg. 10,58	5,49	—	—	—	—	15 Råfamåla	» *6,29	*2,29	1,05	0,70	1,35	0,85
12	Ettobro	» 11,11	6,4	0,85	0,55	1,35	0,80	22 Hallabro	» 6,54	2,54	1,55	1,00	1,95	1,25
19	Backaryd	» 11,30	6,22	1,35	0,90	1,85	1,20	28 Backaryd	» 7,10	3,10	2,00	1,30	2,45	1,60
25	Hallabro	» 11,53	6,47	1,75	1,15	2,40	1,55	35 Ettobro	» 7,28	3,28	2,45	1,60	3,10	2,00
32	Råfamåla	» *12,12	*7,6	2,25	1,45	3,00	1,95	41 Bredåkra	Ank. 7,42	3,42	2,30	1,85	3,60	2,35
36	Konga	» 12,23	7,18	2,55	1,65	3,35	2,15	43 Bredåkra	Afg. 7,44	3,44	—	—	—	—
41	Hensmåla	» 12,36	7,31	2,90	1,85	3,60	2,45	47 Djupadal	» 7,60	3,60	3,05	1,95	3,85	2,50
47	Tingsryd	» 12,50	7,45	3,30	2,15	4,30	2,80	47 Ronneby	Ank. 8,0	4,0	3,30	2,15	4,30	2,80
	Till Carlskrona » Karlshamn F. o. m. 1 Oktober										12,10 11,35	6,15 6,25		

Anmärkingar:

Tiden från och med kl. 6,0 på aftonen till och med kl. 5,00 på morgonen angives med understruken minutsiffror.

Tecknet * betyder, att tåget stannar ett ögonblick, endast då resande skola af- eller påstå.

Tur- och returbiljett gäller 4 dagar från och med afstämplingsdagen.

Sön- och helgdagar gäller enkel biljett för fram- och återresa samma dag.

Enkel biljett, köpt julafton och de båda julhelgdagarna, nyårsafton och nyårsdagen, påskafton och de båda påskhelgdagarna, pingstafton och de båda pingsthelgdagarna gäller för återresa senast följande söckendag.

Styrelsen.

NÅGOT OM POSTEN I BLEKINGE
VID JÄRNVÄGEN TINGSRYD - BREDÅKRA

Register

Backaryd	sid 9
Bredåkra	8
Ettebro	7
Hallabro	7
Hasselstad	18
Karlsnäs	14
Möljeryd	21
Södra Hjortseryd	15
Vermanshult	5

Järnvägen Växjö - Ronneby

I två etapper och i två olika bolags regi växte järnvägen mellan Växjö och Ronneby fram. Först färdig blev den sydliga sträckan som anknöt till Blekinge kustbana i Bredåkra.

Regeringen gav i oktober Bredåkra-Tingsryd Jernvägs Aktiebolag rätt att anlägga och för allmän trafik upplåta en järnväg med 1067 mm spårvidd från Bredåkra till Tingsryd. Detta meddelade företaget i ett brev till poststyrelsen den 19 juni 1895 med samtidig förfrågan om Posten ville utnyttja järnvägen. Man ville i så fall veta hur många vagnar som skulle byggas för Postens behov och på vilket sätt de skulle inredas. Den rullande materielen tillverkades vid Kockums Mekaniska Verkstad. Järnvägsbolaget var mycket angeläget att få postverket som kund.

De tekniska frågorna beträffande bland annat postkupéer löstes. Beslut fattades om att poststationer skulle inrättas vid var och en av de blivande trafikstationerna Ettebro, Backaryd, Hallabro, Konga, Hensmåla och Tingsryd samt att de dittillsvarande poststationerna i Backaryd, Konga och Tingsryd skulle dras in. Indragningen innebar att poststationsföreståndarna blev uppsagda och rörelsen flyttades över till järnvägsstationerna, när järnvägen togs i trafik den 15 september 1896.

I Backaryd blev därför foksolläraren Hans N Isberg uppsagd från sin tjänst som poststationsföreståndare, i Konga änkefru Evelina Andersson och i Tingsryd änkefru Augusta Roos.

I småländska Hensmåla blev Knut Adolf Petersson föreståndare mot 120 kronor i årsravode. Han efterträddes den 1 december 1898 av Carl Henrik Sundgren. När denne flyttade till Hallabro den 1 juli 1900 blev C J F Petersson tillförordnad och lämnade år 1904 över till Johan August Franzén. Om den fortsatta utvecklingen för Hensmåla berättas i boken "Kongaposten". Där berörs också utvecklingen för alla småländska stationer utmed järnvägen. I det följande sammanfattas på motsvarande sätt hur det gick för Posten vid stationerna söder om gränsen. d v s Hallabro, Backaryd, Ettebro och Bredåkra, norrifrån räknat.

Vid den förenade post- och järnvägsstationen i Hallabro blev Carl Josef Svensson föreståndare, vid den i Backaryd Carl Robert Gustafsson och i Ettebro fick Mathias Herman Elmstedt ansvara för posten. I Bredåkra fanns redan en förenad post- och järnvägsstation.

Det var in i det sista osäkert vilken dag tågen skulle börja gå regelbundet och postinspektionen sände den 14 september 1896 till poststyrelsen ett telegram med följande text: "Tingsrydsbanan upplättes i morgon för allmän trafik".

Det var inte bara förändringar med det fasta poststationsbeståndet som kom in i bilden när järnvägen togs i bruk för trafik. Om övrig organisation fick postinspektionen sina förslag den 6 augusti 1896 godkända i bland andra följande avseenden:

Postföringen med häst och vagn två gånger i veckan på sträckorna Ronneby - Tingsryd och Tingsryd - Älmeboda drogs in. Gångpost inrättades två gånger i veckan mellan Hallabro och Öljuhult, för vilken ett kontrakt tecknades med poststationsföreståndaren O Ohlsson i Öljuhult mot 50 öre per tur fram och åter. Hemmansägaren Håkan Petersson fick mista sitt kontrakt om postföring två gånger i veckan i vardera riktningen mellan Backaryds poststation och Ronneby postkontor. Vidare blev hemmansägaren J G Johanson i Djuramåla av med sitt kontrakt som avsåg postföring två gånger i veckan från Backaryds poststation över Öljuhult till Djuramåla skjutsstation.

I respektive entreprenörers kontrakt fanns en klausul om att postföringen skulle kunna upphöra utan föregående uppsägning, om järnvägsanläggning i närheten av postföringslinjen kunde användas för postens befordran.

Kungörelse,

angående dels öppnande, dels indragning af poststationer.

Den 15 innevarande september öppnas poststation vid en hvar af de å järnvägslinien Bredåkra—Tingsryd belägna trafikstationerna *Ettebro*, *Backaryd* och *Hallabro* inom Blekinge län samt *Konga*, *Hensmåla* och *Tingsryd* inom Kronobergs län.

Samtidigt härmed indragas deremot de nuvarande poststationerna *Backaryd* inom Blekinge län samt *Konga* och *Tingsryd* inom Kronobergs län. Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 14 september 1896.

E. VON KRUSENSTJERNA.

Albert Boström.

Ronneby—Bredåkra—Tingsryd.

(S. D.)

(Från den 15 september 1896.)

Plk. Tåg 15.	Brl. Tåg 17.		Denna spalt läses nedifrån och uppåt.	
10,37	5,30	<i>Ronneby</i> *)	8,0	4,0
10,49	5,42	<i>Djupadal</i> *)	7,50	3,50
10,54	5,47	<i>Bredåkra</i> *)	7,44	3,44
10,56	5,49	<i>Bredåkra</i> *)	7,42	3,42
11,11	6,4	<i>Ettebro</i>	7,28	3,28
11,30	6,23	<i>Backaryd</i>	7,10	3,10
11,53	6,47	<i>Hallabro</i>	6,54	2,54
12,23	7,18	<i>Konga</i>	6,20	2,20
12,36	7,31	<i>Hensmåla</i>	6,5	2,5
12,50	7,45	<i>Tingsryd</i>	5,50	1,50
			Tåg 16. Brl.	Tåg 18. Plk.

*) Postutvexling eger rum jemväl med de postförande bantågen å linien *Karlskamm—Ronneby* (40).

Vermanshult

Vid hållstationen Vermanshult cirka tre kilometer norr om Hallabro inrättades ingen poststation när järnvägen mellan Tingsryd och Bredåkra togs i bruk för allmän trafik. Inte heller blev det då någon poststation i Räfsmåla station på den småländska sidan fyra kilometer söder om Konga. Där lyckades man emellertid i efterhand få en poststation den 1 juli 1901 med namnet Tattamåla. Om detta berättas i boken "Kongaposten".

Kännedom om framgången vid grannhållplatsen Räfsmåla fyra kilometer längre norrut bidrog sannolikt till att invånarna i området kring Vermanshult skrev till poststyrelsen den 28 december 1901 och bad att få en poststation. De ville att hållstationens föreståndare Sven Magnus Andersson skulle få ansvaret för en sådan förenad post- och järnvägsstation.

Vid den följande utredningen ansåg såväl poststationsföreståndaren i Hallabro som postmästaren i Ronneby att någon poststation inte behövdes i Vermanshult. Postmästaren uppgav "att enligt inhämtade upplysningar, egentliga motivet till framställningen vore att förskaffa föreståndaren för hållplatsen en extra inkomst".

På postinspektionens hemställan fann poststyrelsen den 2 maj 1902 att framställningen inte borde föranleda till vidare åtgärd. Men man gav sig inte i Vermanshult. En ny skrivelse i samma ärende daterades den 10 juni 1902. Däri funderade man litet över orsaken till avslaget och skrev bland annat:

"Troligen har det mesta avseende fästats därvid att Backaryds socken redan hade inrättade trenne poststationer i södra, mellersta och i smålandsgränsen (Backaryd, Hallabro och Tattamåla), den sistnämnda för sitt ändamål mest användbar för Sandsjö socken samt en ringa del av denna sockens allra nordligaste del.

För det första vilja vi denna gång framhålla att om Kongl.Postverket kunde tillerkänna oss den för oss så väl behövlige anordningen av en poststation även i Vermanshult att frimärkesåtgången där skulle i nästa första början bliva omkring 750 kr per år, förutom en mängd av tidningar och tidskrifter, och för det andra att stationsföreståndare Sven Magni Andersson åtager sig befattningen för 80 - 100 kr per år, och anordningen vore således en ren inkomst för Kongl.Postverket".

I en efterskrift gjordes följande anteckning:

"Måhända beviljar hellre Postinspektionen gångpost från Hallabro till Vermanshult trenne gånger i veckan, vilken anordning vi likaledes önskar erhålla".

Detta tilltalade postinspektionen i Malmö, som föreslog poststyrelsen att inte fästa avseende vid framställningen om en poststation men upprättade ett förslagskontrakt med banvakten Sven Magnus Andersson om lantbrevbäring en gång varje vardag mot en ersättning av 50 kronor om året. Poststyrelsen gick emellertid inte heller med på att lantbrevbäring skulle inrättas och lämnade framställningen utan åtgärd.

I Vermanshult förtröttades man ändå inte. Den 12 november 1903 underreknades nästa brev i ärendet "med utmärkt högaktning". Postinspektionen skrev i sitt remissvar till poststyrelsen "att några nya, på frågan inverkan omständigheter icke tillkommit, sedan Kungl. Styrelsen den 7 sistlidne juli beslutat i anledning av en liknande framställning".

Ärendet lades till handlingarna i poststyrelsen med påteckningen "och vidblevs det beslut som den 7 juli innevarande år i mål med dnr 8541/1314, rörande likartad framställning av Kungl.Styrelsen fattats".

Numera har invånarna i Vermanshult modern effektiv lantbrevbäringsservice.

Hallabro

Som på många andra håll blev det ganska tätt mellan byten av stationsföreståndare vid järnvägen Tingsryd-Bredåkra. Carl Josef Svensson, som började i Hallabro den 15 september 1896 blev sålunda avlöst redan i december 1897 av Mathias Herman Elmstedt, som i sin tur fick lämna över den 1 juli 1900 till Carl Henrik Sundgren. Denna blev så mycket längre kvar i Hallabro men tjänstgjorde en dryg månad på senhösten 1918 i Tingsryd. När han avgick efter mer än 30 års tjänst i Hallabro blev Carl Oskar Andersson hans efterträdare i juni 1932.

När den sistnämnde flyttade till Backaryd i januari 1937 kom den förutvarande stationsmästaren i Backaryd Axel Hjalmar Fornander till Hallabro och blev kvar till november 1949, då Carl Oscar Andersson återtog tjänsten. Han följdes i april 1961 av Ernst Alfred Carnhagen, som fick uppleva att poststationen skildes från järnvägen drygt fyra år efter hans tillträde. Den 1 juni 1965 inrättades nämligen i stället en s k postexpedition i Hallabro stationshus. Från den 1 juli 1977 blev den postala termen utbytt till "lokalpostkontor" och sedan 1986 års ingång är den blott "postkontor".

Ettebro

När den förenade post- och järnvägsstationen i Ettebro öppnades den 15 september 1896, blev Mathias Herman Elmstedt dess föreståndare med en årslön av 120 kronor för postarbetet. Han följdes redan 1897 av Martin Alfred Karlsson. Efter fyra år tog John Johansson över och fick vara med om resultatet av den reglering av arvoden till föreståndare för förenade post- och järnvägsstationer som ledde till förbättringar av villkoren. I Ettebro höjdes årsarvodet till 180 kronor år 1902.

Johan August Carlsson Lundin tog över efter John Johansson och i november 1909 trädde Otto Rudolf Melander till. Därefter hade följande järnvägsanställda ansvaret för posten i Ettebro: Johannes Andersson (1912-1932), Tore Gunnar Ihr (1932-1940), Gunnar Andersson (1940-1948), Börje T E S Gullne (1948-1951), Karl G V Dahl (1951-1955), Karl Henning Ohlsson (1955-1957) och Karl-Erik Sven Gustavsson (1957-1959). Poststationen drogs in med maj månads utgång 1959.

Bredåkra

I Bredåkra fanns en förenad post- och järnvägsstation, när järnvägen från Tingsryd öppnades för allmän trafik i september 1896. Bredåkra hade nämligen anlagts som en station vid Blekinge kustbana och öppnades som poststation den 8 juni 1889. Då blev Karl August Nilsson föreståndare mot 240 kronor per år i vederlag för arbetet med posten. Detta höjdes till 300 kronor år 1896 och från och med 1902 till 360 kronor. Carl le Grand övertog den förenade post- och järnvägsstationen på det nya seklets första år och i februari 1904 tillträdde August Werner. I oktober 1917 blev det nästa skifte, nu med Theodor Wilhelm Tingberg som tillträdande. Därefter tjänstgjorde följande järnvägsmän som ansvariga även för postgöromålen: Oscar Martin Ekstrand (1924-1939) och John Elmström (1939-1959). Poststationen drogs in med maj månads utgång 1959.

Ett tidigare förslag om att skilja poststationen från järnvägen och flytta den till tätbebyggelsen i Hasselstads by blev inte genomfört. I Hasselstad hade funnits en poststation under åren 1874-1877. Den redovisas i ett särskilt avsnitt.

En framställning om att inrätta en poststation i Møljerud tillstyrktes av poststationsföreståndare Karl August Nilsson i Bredåkra i ett brev till postmästaren i Ronneby den 18 mars 1895. Han skrev bland annat: "Ehuru den poströrelse som kan antagas ifrågakomma vid en poststation i Møljerud, icke torde bliva synnerligen stor, måste dock medgivas, att för Ronneby sockens skogsbygd, till vilkens norra gräns är omkring två mil härifrån, skulle en poststation å ifrågavarande plats vara särdeles välkommen. Hans positiva inställning torde i någon mån ha bidragit till att poststationen i Møljerud inrättades den 1 juli 1895. Den ersattes med lantbrevbäring den 1 oktober 1956 och får sin historia kortfattat speglad i ett särskilt avsnitt.

Backaryd

Vid Kalmare gästgivaregård i Backaryd inrättades en poststation den 1 januari 1874 med klockaren A L Melander som föreståndare. Hans årsarvode fastställdes till 200 kronor. Posten kom till Backaryd via en sedan länge inrättad postlinje mellan Växjö och Ronneby över Tingsryd. Tillkomsten av en poststation i Backaryd baserades på riksdagsbeslutet 1873 om att kronobrevbäringen skulle ersättas med postgångar i postverkets egen regi samt med fasta poststationer, "en i var socken om så behövdes".

Det höll på att bli rariteter av brev och frimärken som stämplades i Backaryd på 1870-talet. Vid en översyn av utfallet av 1874 års omorganisation fann man nämligen att man hade tagit till i överkant när man inrättade poststationer i snart sagt varje socken i samband med att kronobrevbäringen upphörde. De minst lönsamma poststationerna skulle dras in och till dem hörde Backaryd.

Beslutet finns i en handskrift, undertecknad den 29 januari 1877 av Wilhelm Roos. Den är ställd till postkontoret i Växjö, som beordrades "att till upphörande med nästinstundande juni månads utgång uppsäga det med klockaren A L Melander, i hans egenskap av föreståndare för poststationen avslutade kontrakt".

Men med detta nöjde sig inte invånarna i Backaryd. Resultatet av deras negativa reaktion återspeglas i ett brev till postexpeditionen i Ronneby, undertecknat den 4 maj 1877 av Wilhelm Roos. Däri heter det bland annat:

"Sedan föreståndaren A L Melander hos Kongl.Styrelsen numera erbjudit sig att, därest poststationen finge bibehållas, fortfarande förestå densamma utan att därför åtnjuta arvode av postmedlen, har med anledning härav Kongl.Styrelsen med antagande av Melanders berörda anbud funnit skäligt förordna att poststationen i Backaryd skall tills vidare bibehållas". Att beslutet om indragning blivit upphävt kungjordes för landets alla postförvaltare genom en liten notis i cirkulärbihaget den 19 juni 1877.

När Melander i augusti 1878 begärde att åter få lön för sitt arbete med posten, uppdrog poststyrelsen åt postmästaren i Växjö "att, efter

inhämtande av behövliga upplysningar, till Kongl. Styrelsen inkomma med yttrande, huruvida ej nämnda poststation må kunna vid innevarande års slut utan olägenhet indragas". Det tyckte nu inte postmästare Janne Lagerström och från oktober 1878 fick Melander 100 kronor i årsarvode.

KONGL. GENERALPOSTSTYRELSENS
1877. CIRKULÄR. N^R. VI.

15.

Kungörelse,

rörande åtskilliga förändringar med postanstalterna.

Den 1 juli innevarande år kommer den inom Jemtlands län i Wemda-
len belägna postexpedition att förläytas till Wiken och att derefter benäm-
nas Hedeviden.

Den 31 nästinstundande mars kommer nuvarande postexpeditionen i Stig-
tuna inom Stockholms län att till poststation förändras.

I öfrigt varda under innevarande år poststationer öppnade å nedan an-
gifne ställen, nämligen:

- i Westernorrlands län vid Wiskan, den 1 april;
- i Skaraborgs län vid Skultorps jernvägsstation å Westra Stambanan,
den 1 april, samt vid Wersås, den 1 juli;
- i Jönköpings län vid jernvägsstationerna Bankeryd å Södra Stambanan
och Hjeltevad å Nässjö—Oskarshamnbanan, den 1 april, samt
- i Kristianstads län vid Fjelkestad, den 1 juli.

Deremot komma följande, nu i verksamhet varande poststationer att
indragas, nämligen:

- inom Jemtlands län Linsell, den 30 juni;
 - inom Westernorrlands län Attmar, den 30 juni;
 - inom Wermlands län Rådom, den 31 mars;
 - inom Westmanlands län Haraker, den 31 mars;
 - inom Upsala län Litslena, den 31 mars;
 - inom Stockholms län Wallentuna, den 31 mars;
 - inom Södermanlands län Magla och Öja, den 31 mars, samt Dillnäs och
Stensjö, den 30 juni;
 - inom Skaraborgs län Sjögersta, den 31 mars, och Warola, den 30 juni;
 - inom Kalmar län Krafslösa och Norra Mückleby, den 31 mars;
 - inom Hallands län Gressela, den 31 mars;
 - inom Blekinge län Backaryd, den 30 juni;
 - inom Kristianstads län Gürds Sönnarslöf, den 31 mars, och Torsebro,
den 30 juni, samt
 - inom Malmöhus län Billesholm och Wemmenhøgs Åby, den 31 mars.
- Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 26 februari 1877.

WILHELM ROOS.

Axel Husberg.

Kongl.
Generalpoststyrelsen.

16
MAY 15 1877

Till Postmästaren i Mexjö.
Sedan posttättningsföreståndaren i Backa-
ryd A. L. Melander numera förklarar sig
vilja att äfven efter nästinstundande juni
månads utgång, då, enligt hvad förut
blifvit Postmästaren meddeladt, Melan-
ders innehafvande kontrakt upphör att
gälla, gvarstå vid posttättningsföreståndar-
rebefattningen å nämnda ort mot en-
handa arvode som hitills, så har efter
emottagande af Postmästarens förskick den
3 innevarande månad, till Kongl. General-
poststyrelsen med Melander angående
ifrågavarande befattning upprättat det nya
kontrakt, som i 2 exemplar hurgjörts be-
fogas för att genom Postmästarens förän-
staltande varda förskick med Melanders
behörigen bevitnade präskrift om godkan-
nande, hvarefter ena exemplaret till
honom överbemnas och det andra, sedan
Postmästaren, sig till efteråttsedel, deraf
tagit del, till Kongl. Styrelsen återändas.
Stockholm den 6 maj 1877.

På Kongl. Generalpoststyrelsens vägnar,

 C. H. Mattman

Nästa gång Melander försökte få sitt arvode höjt gick det inte så bra. Han skrev nämligen i mars 1884 att om höjning inte medgäves, begärde han sitt entledigande. Poststyrelsen svarade den 22 mars 1884 i ett brev till postmästaren i Växjö "att vid sådant förhållande det med honom om poststationens i Backaryd handhavande upprättade kontrakt upphör att gälla med den 30 instundande juni". Melander kröp nu till korset och nöjde sig med sitt årsarvode på 100 kronor. Vid hans nya försök i oktober 1889 anmodades landskansliet i Blekinge "avgiva förslag å lämplig person, som är villig att från och med den 1 april 1890 övertaga ifrågavarande befattning mot nu utgående årsarvode".

Skjutsstationsföreståndaren J G Ohlsson var beredd att ansvara för poststationen mot 100 kronor om året och Melander slutade. Ohlsson följdes i april 1894 av folkskolläraren Hans Nilsson Isberg, som fick 150 kronor om året för sitt arbete. Efter en kortare vakans blev det sedan från den 15 september 1896 Carl Robert Gustafsson som ansvarade för posten i Backaryd. Denne var föreståndare för järnvägsstationen, dit poststationen flyttade i och med att järnvägen Tingsryd - Bredåkra öppnades för allmän trafik.

Till
Postinspektionen i Södra Di-
striktet

Inkom till Postinspektionen i
SÖDRA POSTDISTRIKTET
den 13 MRS 96
D-Nr. 564

Skada skrifvelsen af
den 7 dezes bekommen, och
meddelas, att jag är villig, om
så utfordras, dock ej med mindre
än 1 krona pr. dag, till den 1 juni
månads utgång, intill den tid, då
poststationen i Backaryd för-
lägges till järnvägsstationen,
skott poststationen härstädes.

Den tiden faller på mina
ferien, därför jag ej vill för en
så ringa ersättning som den nu-
varande kvarstår här för post-
stationens skötande, utan reser

i stället att bereda mig
för organisationen.

Backaryd den 11 Mars 1896.
H. N. Isberg.

P. G. Upplysningssvis vill jag
nämligen, att det här finnes någon
annan person än mig, till an-
lita för den tiden och ej heller
någon lämplig lokal att tillgå
än svarande. D. S.

(Arvode 1 kr per dag, beslut 96-06-23)

Gustafssons årsarvode blev 180 kronor, vilket höjdes till 300 kronor den 1 oktober 1899. Då hade han emellertid redan flyttat därifrån och efterträtts från den 15 november 1898 av Knut Adolf Petersson. Denne hade under två år varit föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen i Hensmåla vid den del av järnvägen som sträckte sig genom det småländska landskapet. Med efter hand stigande arvode blev han kvar som stins och postchef i Backaryd till den 30 juni 1922.

Efter en tids vakans blev nu Per Algot Nilsson föreståndare i oktober 1922, följt i februari 1929 av Axel Hjalmar Fornander. Denne flyttade till Hallabro i januari 1937 och Carl Oskar Andersson tog över under drygt tolv år. Han hade varit i tjänst i Hallabro 1932-1937 och när han åter flyttade till Hallabro i december 1949 efterträddes han av trafikbiträdet Axel Georg Gullberg. Denne hade varit poststationsföreståndare i Byholma vid järnvägen Halmstad-Bolmen under åren 1941-1949. Han flyttade till Lindås 1960, varvid den förenade post- och järnvägsstationen i Hallabro övertogs av Erik Olof Eriksson. Denne fick uppleva skilsmässan från järnvägen med maj månads utgång 1965.

Kvar i stationshuset i Backaryd blev en poststation, som med Postens nya terminologi kallades postställe, för att från och med år 1986 åter kallas postkontor. Som ansvarig för detta trädde Gunvor Andréas-son till. Den 29 juli 1992 övertogs posten på entreprenad.

Karlsnäs

Långt före tillkomsten av järnvägen Tingsryd-Bredåkra blev en del av området öster därom tillgodosett med postservice. Enligt en överenskommelse mellan poststyrelsen och landskansliet i Karlskrona skulle från 1874 års ingång bland många nya postföringslinjer en sådan organiseras på den 3/4 mil långa vägen mellan Hasselstad och Karlsnäs och en poststation inrättas i Karlsnäs. Till föreståndare för denna poststation utsågs förvaltaren S G Nordström. Han fick 150 kronor i årsarvode.

Vid den samtidigt inrättade poststationen i Hasselstad blev landstingsmannen August Petersson utsedd till föreståndare. Hans årsarvode fastställdes till 200 kronor.

Behovet av postservice även norr om Karlsnäs gjorde att ett avtal tecknades den 11 oktober 1875 med S G Nordström om postföring två gånger i veckan med häst och vagn från Karlsnäs till Hjortseryd. Ersättningen skulle vara kr 1:60 "för var postförd mil", som det stod i kontraktet. Detta blev emellertid aldrig tillämpat. Bakgrunden härtill finner vi i ett brev den 4 december 1875 från S G Nordström till poststyrelsen med bl a följande innehåll:

"Som fullgörandet av det kontrakt jag med Konigl.Generalpoststyrelsen ingått om postbefordringen för 1876 emellan Karlsnäs och Södra Hjortseryd i Blekinge län, isynnerhet sedan poststationen här i Karlsnäs 1ste instundande januari indrages, bliver för mig förenat med stora olägenheter, så får jag hämed ödmjukligen anhålla att nämnde kontrakt måtte bliva överlåtet på poststationsföreståndaren i Hasselstad, Riksdagsmannen August Petersson".

Framställningen bifölls. Poststationen i Karlsnäs blev bara två år gammal. Ännu kortare blev emellertid livstiden för poststationen i Södra Hjortseryd, dit Karlsnäs poststation flyttades i samband med postlinjens förlängning norrut.

Södra Hjortseryd

Det torde vara ytterst få filatelisterna som i sina samlingar kan visa upp ett frimärke stämplat SÖDRA HJORTSERYD. Den poststationen hör visserligen inte till de allra mest kortlivade i Sverige men den blev bara sju månader gammal.

På begäran av poststationsföreståndaren i Karlsnäs S G Nordström blev hans kontrakt om postföring från och med 1876 från Karlsnäs till Södra Hjortseryd överlåtet på poststationsföreståndaren i Hasselstad August Petersson. När överlåtelsen skedde skrevs kontraktet ursprungligen ut för sträckan Karlsnäs-Södra Hjortseryd. Det ändrades före underskrift till hela sträckan Hasselstad-Eringsboda, således en genomgående förbindelse från söder till norr genom landskapet. Att poststationsföreståndaren i Hasselstad fick kontraktet innebar inte att han själv tänkte köra med posten. Han skulle leja några i sitt ställe, sannolikt mot lägre ersättning, varigenom han kunde göra sig en vinst på affären. De som i verkligheten fullgjorde postföringen var dels den nye poststationsföreståndaren i Södra Hjortseryd Gunne Månsson (på sträckan mellan Karlsnäs och Eringsboda) och dels hemmansägaren Carl Andersson i Eringsboda (på sträckan söderut från Eringsboda till Södra Hjortseryd).

Hasselstad—Eringsboda. (Från den 2 augusti 1876.)					
O. L.	—	5,0	f. m.	0,8	Hasselstads poststation O. L. 10,30 — e. m.
O. L.	6,0	6,0	f. m.	0,9	Karlsnäs O. L. 9,30 9,30 e. m.
O. L.	7,15	7,15	f. m.	1,0	Södra Hjortseryd O. L. 8,15 8,15 e. m.
O. L.	8,45	—	f. m.	2,7	Eringsboda poststation O. L. — 6,45 e. m.

August Petersson hade också en vikarie på sin egen befattning som poststationsföreståndare i Hasselstad, nämligen sonen Mattis Augustson. Denne hade ingen kommentar att göra när han i februari 1876 fick på remiss från postmästaren i Ronneby en framställning från fadern, då i Stockholm som riksdagsman, om att den avtalade postföringen med häst och vagn skulle få bytas ut mot gående postföring när så behövdes. I framställningen hade Petersson bland annat skrivit följande:

"Vägen å denna linje mellan Karlsnäs och Hjortseryd är mindre god och har svåra backar, som har till följd att det åkande postbudet icke kommer så väsentligt fortare än ett raskt gående. Postväskan med däri slutna post är så beskaffad att den med mycken lätthet kan av gående bud forslas utan att postbefordringen därav lider något hinder vid utväxlingsstället å stationen Hasselstad".

De båda postförarna ville emellertid inte gå med på att befordra posten gående. Remissärendet skulle även behandlas av postmästaren i Ronneby. Där tjänstgjorde tillfälligt den 24 år gamle Christian Albert Theodor Öhrström, son till postmästaren i Anderslöv. Hans svar är av särskilt intresse för hembygdssamlare filatelister och ger en förklaring till varför brev eller frimärken med stämpelavtrycket SÖDRA HJORTSERYD är hart när oöverkomliga. Ur svaret, daterat den 17 februari 1876, hämtas följande:

"Poststationen i Södra Hjortseryd är en så obetydlig postanstalt, att densamma kan utan den minsta olägenhet för den korresponderande allmänheten indragas. Hela Södra Hjortseryd består av endast ett enda hemman, som äges av poststationsföreståndaren Gunne Månsson. Fjärdingsmannen där på orten bor något över en fjärdedels mil från stationen; när det händer denne har brev att avsända låter han själv eller genom bud inlämna dem i postexpeditionen i Ronneby. De vid stationen i Södra Hjortseryd för januari månad använda frimärken har utgjort 12 öre samt de härifrån till Södra Hjortseryd avsända brev ha varit tvenne. Stationen har inga tidningar".

Sedan landskansliet biträtt kronofogdens uppfattning om att poststationen utan olägenhet för tjänstebrevväxlingen kunde dras in, beslöt poststyrelsen att detta skulle göras med juli månads utgång. Poststationen blev alltså bara sju månader gammal och hann under tiden vara förlagd på två ställen, dels hos Gunne Månsson i Södra Hjortseryd och dels i Norra Hjortseryd i Tvings socken utan formellt byte av föreståndare.

Samtidigt med beslutet om indragning av poststationen anmodade poststyrelsen länsstyrelsen i Karlskrona att "medelst entreprenadauktion infordra anbud å övertagande av postföringen medelst gående bud å hela linjen Eringsboda-Hasselstad".

Denna entreprenadauktion hölls i Eringsboda sockenhus klockan tre på eftermiddagen den 9 juni 1876 av kronolänsmannen M Frisell. Protokollet avslutas med följande passus:

"Till en början utropades ifrågavarande postföring med gående post två gånger i varje vecka från Eringsboda poststation till Hasselstads poststation samt från Hasselstad till Eringsboda för 50 öre för varje

2
I den handskte Förvaltare
S. G. Nordström på Karlsnäs, Kan-
klippsentledigad från den af ko-
non med Kongl. Poststyrelsen in-
gånga förbindelse enligt kontraktet,
att befordra post 2-gångon i
veckan från Karlsnäs till Hjorts-
eryd. - Så är understruket med leedd-
villig att i hans ställe befordra
ifrågavarande post, försakad.
Hasselstad den 3 December 1875.

Styrelsen
Riksdagsfullmäktig

postförd mil, å vilket utrop icke något anbud skedde, varemot hemmans-
ägaren Carl Anderson i Eringsboda bjöd 1 krona 25 öre, som genom
flera underbud nedgick till en krona för varje sålunda postförd mil,
som bjöds av hemmansägaren Swen Gummesson i Eringsboda, vilket anbud,
när ingen därunder bjuda ville efter utropen 1sta, 2dra och 3dje gång
med klubbslag befastades, varefter kontraktet undertecknades av auk-
tionsförrättaren och entreprenören".

Protokollet är intressant såtillvida att det beskriver något av
tillvägagångssättet vid auktionen. De flesta ärenden i Postens huvud-
arkiv, som på något sätt speglar entreprenadauktioner, brukar endast
återge det lägst givna budet, "som med klubbslag befastades".

Kronolänsmannens fordran i form av kostnad för auktionsförrättningen
uppgick till kr 7:80, ett belopp som poststyrelsen utanordnade.

Hasselstad

Kronobrevbäringen i Blekinge avvecklades mera successivt än på de flesta håll i landet. Kontakten mellan poststyrelsen och landskansliet under förberedelsestiden 1873 visade nämligen att kronobrevbäringen i Blekinge då verkställdes på det sättet att breven bars genom entreprenörer. I östra härad utgick årligen ersättningen för detta med 1133 rdr 26 öre, i Medelstads härad 1087 rdr 50 öre samt i Bräkne och Listers härad med 2441 rdr. Kontrakten löpte för olika perioder och skulle t ex upphöra inom Medelstads härad med utgången av 1875.

Det hade inte gjorts något förbehåll för uppsägning före kontraktstidens utgång och därför måste man fråga entreprenörerna om de ville vara med på att avtalen ändå kunde upphöra med 1873 års utgång. Det var bara tre entreprenörer i hela Blekinge som svarade ja på den frågan, däribland August Petersson i Hasselstad. För de entreprenörer som inte gett bifall fick man lösa problemet på det sätt, att de skulle få "skälig ersättning för det ökade besvär" som det innebar att de utöver civilstatens tjänstepost även befordrade enskilda brev och tidningar.

Bland de 29 nya poststationer som inrättades i Blekinge med 1874 års ingång fanns en i Hasselstad. Dess föreståndare blev landstingsmannen August Petersson, som tillerkändes ett årsarvode av 200 kronor.

Vid riksdagsmannavalet i Medelstads härad domsaga den 20 juni 1874 utsågs August Petersson till ledamot i riksdagens andra kammare. Han skrev därför till poststyrelsen och begärde "permission från poststationsföreståndarebefattningen under den tid Riksdagen kommer att fortsättas, eller från och med den 9 förstkommande januari till och med den 31 maj 1875". Till vikarie föreslog han sin son Mattis Augustson. Sedan postmästare Johan Martin Malmgren i Ronneby tillstyrkt ansökan beviljade poststyrelsen ledigheten och sonen förordnades som poststationsföreståndare under begärd tid 1875. Även för det följande året beviljades motsvarande ledighet under tiden 10 januari - 31 maj samt för år 1877 under tiden 12 januari - 31 maj.

Posten gick från Ronneby till Hasselstad bara två gånger i veckan. Detta vållade ibland komplikationer för dem som hade behov av frekventa förbindelser. Sålunda klagade jägmästaren J Jahns i ett brev till

poststyrelsen den 29 augusti 1877 över att han "blivit förvägrad att under tiden mellan de särskilda postdagarna från postexpeditionen i Ronneby utbekomma de till honom, under adress Hasselstad ställda postförsändelser, vilka vid postexpeditionen funnes ineliggande i avvaktan på postlägenhet till Hasselstad".

Poststyrelsen beslöt mot postmästarens intentioner, att "brev m m till Jahns, som till postexpeditionen ankomma med adress till Hasselstads poststation, må på begäran till honom utlämnas, men att däremot av honom genom Hasselstads poststation beställda tidningar böra, där ej annan ordning kan efter överenskommelse mellan vederbörande träffas till nämnda poststation utsändas för att honom därstädes tillhandahållas".

Nog kunde man radsätta sina tankar. Meningen är väl i och för sig lättförståelig och man anar den försiktighet som centralbyråkraterna kryper bakom i ett ärende, som de måhända önskat vara delegerat i redan fastställda instruktioner. Men det mesta sköttes centralt på den tiden.

Den besparingsvåg som drog ut över landsbygden kort tid efter att postverket hade övertagit kronobrevbäringen, drabbade även Hasselstad. Blekinge och Gotland kan sägas vara först i landet när det gällde att införa lantbrevbäring i större skala. Som en följd därav drogs med 1877 års utgång elva poststationer in i Blekinge, 20 på Gotland och tre på öland. I övriga delar av landet drabbades samtidigt sju poststationer i sju olika län på motsvarande sätt.

Bland de indragna blekingska poststationerna fanns den i Hasselstad. August Petersson undertecknade den 30 september 1877 ett bevis på att han blivit uppsagd från sin befattning som poststationsföreståndare vid årets utgång. Någon lantbrevbäring inrättades inte för att ersätta poststationen i Hasselstad. Den låg utmed postföringslinjen Växjö-Ronneby och man kunde sända och ta emot lösbrev genom postföraren. På andra håll i Blekinge, där indragna poststationer inte låg utmed en befintlig postföring, inrättades lantbrevbäring, oftast i förening med ett av posten oavlönat kommunombud. Så inrättades t ex en lantbrevbäring från Listerby till Hjortsberga och en mellan Märserum och Öljuhult förbi den indragna poststationen i Halahult.

Trots att poststationen i Hasselstad fanns under hela fyra år har frimärken och brev stämplade där ett mycket högt värde i samlarkretsar. Det är anmärkningsvärt att de katalognoteras lika högt som frimärken stämplade i Södra Hjortseryd, där endast ett dussintal brev stämplades under dess sju månader långa existens.

1895. CIRKULÄR. N° XIX.

(XIV. Tilldelas jemväl poststationerna.)

27.

Kungörelse,

angående öppnande af poststationer.

Den 1 nästinstundande juli öppnas poststation i *Möljeryd* inom Blekinge län, vid den å Kristianstad—Åhus jernväg belägna trafikstationen Hammar inom Kristianstads län, hvilken poststation skall benämnas *Hammarstrand*, vid den å Halmstad—Nässjö jernväg belägna trafikstationen *Senman* inom Hallands län, i *Njurunda* inom Västernorrlands län, i *Ansele* inom Vesterbottens län samt i *Ammarnäs* jemväl inom Vesterbottens län. Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 25 juni 1895.

Under Generalpostdirektörens frånvaro,

F. H. SCHLYTERN.

e. t.
Rafael Lundgren.

		207, II.			
		Bredåkra—Möljeryd.			
		(Gångpost.)			
		(Från den 2 juli 1895.)			
T. Th. L.	—	11,15	0,9	Bredåkra poststation	T. Th. L.
T. Th. L.	1,20	—	—	Möljeryds poststation	T. Th. L.
					10,15
					—
					8,0

Möljeryd

Den muntliga traditionen anger riksdagsmannen Persson i Rinkaby som pådrivande för tillkomsten av poststationen i Möljeryd. Han skulle ha vidtalats av sin broder, skolläraren Per Persson, att hos poststyrelsen söka tillstånd för en gångpostlinje mellan Möljeryd och Bredåkra järnvägsstation.

Som i många andra fall har det inte gått att finna dokument som bekräftar den muntliga traditionen. Men de fakta som dokument avslöjar utesluter inte att de båda bröderna haft kontakt med varandra i denna fråga.

Den togs emellertid upp vid kommunalstämman med Ronneby landsförsamling i gamla prästgården den 17 februari 1895. Protokollets tredje paragraf börjar på följande sätt:

"I en till stämman ingiven skrivelse hade folkskoleläraren P Persson i Möljeryd m fl anhållit om stämmans förordande utlåtande rörande behovet av en poststation i Möljeryd, om vars inrättande P Persson m fl ämnade göra ansökan hos generalpoststyrelsen".

Stämman tillstyrkte och stämmoprotokollet lästes upp i Ronneby kyrka söndagen den 24 februari 1895. När Per Person fullföljde stämmans avsikt att göra en framställning till poststyrelsen var det många möljerydsbor som undertecknade brevet utöver han själv. Överst på listan stod godsägaren A Lindström i Karlsnäs, där det för övrigt hade funnits en poststation under åren 1874-1876. Den stationen var då ändpunkten för en nyinrättad postföringslinje norrut från Hasselstad.

Ur framställningen hämtas följande:

"Sedan orten nu på senare åren genom anordnandet av ordinarie högmässogudstjänst här och genom inrättandet av folkbank, anläggning av trämassfabrik m m allt mer blivit ett centrum för Ronneby församlings skogsbygd, så har bristen på ordnad postförbindelse blivit än mera kännbar".

Per Persson erbjöd sig i framställningen "att sköta poststationen och befordra posten häremellan och Bredåkra tre gånger i veckan för ett årligt arvode av etthundratjugofem kronor".

Föreståndaren Karl August Nilsson vid den förenade post- och järnvägsstationen i Bredåkra, som funnits sedan juni 1889, intygade att "en poststation å ifrågavarande plats skulle vara särdeles välkommen". Däremot var postmästare Nils Gustaf Kraepelin i Ronneby litet lam i sin kommentar: "Den häröver gående posten till ifrågavarande ort är högst obetydlig och flera å orten boende inkomma ganska ofta till Ronneby i affärer, men som orten ligger ganska långt från staden och från postanstalt så vore det nog bekvämare för de få brevskrivarna om det funnes en poststation därstädes".

Postinspektör Victor Melander i Malmö sände emellertid tillsammans med tillstyrkande rader två förslagskontrakt till poststyrelsen. Det ena avsåg poststationen med 50 kronor i årlig ersättning och det andra postföring på den nio kilometer långa linjen från Bredåkra tre gånger i veckan för 75 kronor om året. I kontrakten intogs klausulen att de var bindande för Per Persson till utgången av juni 1900 resp till utgången av december 1900.

Per Persson bevakade fatalietiden och fick årsersättningen för att sköta poststationen höjd till 75 kronor från den 1 juli 1900. Det var emellertid inte mer än en fjärdedel av den lönehöjningen på 25 kronor som kom honom till godo, för den 1 oktober samma år tog handlanden Karl Alfred Karlsson över poststationen. Litet mer än 12 år senare fick denne årsarvodet höjt till 120 kronor. Från den 1 oktober 1910 fick han dessutom en provisionsersättning på 20 kronor om året. Den baserades på en schablon efter storleken av den frimärksförsäljning som poststationen haft under tiden närmast före indragningen av den procentuella ersättningen till poststationsföreståndare för sålda frimärken.

Under 30 år höll sig Karl Alfred Karlsson kvar som poststationsföreståndare i Møljerud. När han avgick i december 1930 hade årslönen stigit till 480 kronor, vartill kom ett ålderstillägg på 234 kronor, ett expensanslag på 60 kronor och ett semesterbidrag på 20 kronor. Dessutom hade han oförändrat kvar sitt personliga tilläggsarvode som ersättning för mistad frankoteckensprovision. Enligt gällande regler drogs detta in, när hans efterträdare Carl Henrik Carlsson tog vid den 1 december 1930. Denne avgick redan efter tio månader och från den 1 oktober 1931 antecknades handelsbiträdet Agda Maria Carlsson som poststationsföreståndare. Efter 13 år flyttade hon från Møljerud och den 1 maj 1944 tillträdde Anna Valborg Persson, som kom att bli den sista i raden. Poststationen ersattes nämligen den 1 oktober 1956 med lantbrevbärning i förening med ett postombud. Som sådant anställdes fru Persson med helt andra löneförmåner än hon

haft i egenskap av poststationsföreståndare. Hon hade utlämning av post till ett 20-tal hushåll, som inte var anslutna till lantbrevbäringslinjen. Rörelsen blev emellertid allt mindre omfattande på grund av den förbättrade service som lantbrevbäraren från Kallinge kunde ge. Med september månads utgång 1963 drogs därför även postombudet in.

Uppdatering

Manuskripten till de 300 första häftena i posthistorisk skriftserie har skrivits under åren 1988 -1995, d v s under en mycket händelserik period i postens historia. Under mellantiden har ganska avsevärda förändringar inträffat, även för de fasta postanstalterna. Jag har därför funnit det angeläget att komplettera häftena med uppgift om de fasta postanstalter, som på något sätt fått status förändrat sedan jag arbetade med manuskripten om dem. Det rör sig i några fall om genomförda indragningar men i de flesta fall om övergång till entreprenad enligt de planer som omfattades av projekt "Nät 92". Oftast är det fråga om "Post-i-butik" med dess variationer, t ex i bibliotek, i livsmedelsaffär, i bensinmack osv.

I några skrifter har jag inarbetat sådana ändringar under respektive ortsavsnitt i förlagorna men ibland har det visat sig vara lämpligare att ange ändringarna samlade i en särskild sammanställning, som denna nedan.

Enligt projekt "Nät 92", som bland annat gick ut på samverkan med olika företag för att säkerställa att mindre orter får behålla någon form av lokal postservice, ersattes postkontoren i Backaryd och Hallabro med entreprenad enligt avtal i Backaryd med Träffpunkten och i Hallabro med Hallabro Lanthandel AB. Serviceformen blev "Post-i-butik".